

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»**

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези VIII Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(14-15 жовтня 2022 р.)**

1 том

ОДЕСА 2022

Ма СІНЬЮЙ

*здобувачка другого (магістерського) рівню вищої освіти
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського»*

Науковий керівник С. Ключова,
*кандидат філософських наук, доцент
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського»*

РОЗВИТОК МУЗИЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ФОРТЕПІАНО

***Анотація.** Стаття присвячена проблемі розвитку музичного мислення майбутніх викладачів фортепіано. У роботі охарактеризовані зміст та структура музичного мислення, визначені можливості створення комплексної системи художньо-творчого розвитку майбутніх викладачів.*

***Abstract.** The article is devoted to the problem of developing the musical thinking of future piano teachers. The work characterizes the content and structure of musical thinking, identifies the possibilities of creating a complex system of artistic and creative development of future teachers.*

Сьогодення диктує нові сучасні умови розвитку особистості, саме його інтелектуального потенціалу. Вища школа формує основні завдання цього складного процесу – розвиток особистості і її реалізація. Система освіти потребує відновлення і удосконалення, яка виведе основні принципи гуманізації і демократичності до основних, спираючись до досягнень розвитку педагогічної науки.

Удосконалення системи освіти вимагає від розвитку майбутнього учителя високого рівня культури і педагогічної майстерності. Особливої уваги приділяється підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва. І перед ними постають ряд актуальних питань – формування всебічного розвитку студента, його творчих і інтелектуальних здібностей, інтерпретаційні уміння в обробці нової інформаційної сфери, яка постає превалюючи значення[3].

Проблема мислення і її розвитку дуже різнобічна, і це підтверджено багатьма розробками з цієї теми. Філософський напрям висвітлена у працях А. Петрова, О. Павленко, В. Ткаченко та інших. «Вчені вважають мислення особливою пізнавальною, теоретичною діяльністю, яка полягає в утворенні наукових понять, оперуванні ними і практичному їх застосуванні»[1].

Багато вчених - психологів розглядають проблему мислення з різних кутів. «Вони визначають цей феномен як цілісне і системне явище, для дослідження

якого необхідно вивчати властивості його структурних компонентів та зв'язки з іншими психічними процесами»[1]. Вони визначають особливості саме сучасного учителя, які відрізняються нестандартним мисленням і творчими підходами до навчального процесу. А саме головне – динамізм розвитку, що проглядається в кожній сфері сучасної науки.

Сучасні українські вчені прослідковують у музичному мисленні його головні і основні критерії, такі як музичне сприйняття, естетичне ставлення до мистецтва. О. Роствоський, О. Рудницька, О. Щолокова зосереджують увагу на проблемі розвитку музичного мислення саме через особистість. Але при такій великій увазі до музичного мислення, ще багато аспектів не знайшли належного розв'язання, а саме - впливу інструментальної підготовки на формування музичного мислення майбутніх викладачів. Індивідуальні заняття, які передбачені програмою, дуже сприяють формуванню музичного мислення і мають велике підґрунтя для його розвитку.

Музичне мислення – це «складний емоційно-інтелектуальний процес пізнання та оцінки музичного твору. Це комплексна здатність, яка полягає в тому, що людина може оперувати художніми образами та елементами (музикою)»[1].

Музичне мислення – це особливий вид художнього відображення дійсності, який у цілеспрямованому опосередкованому і узагальненому пізнанні суб'єктом цієї дійсності дає можливість творчо сприймати, усвідомлювати і транслювати продукти мистецтва музики у специфічних музично- звукових образах. Музичне мислення, як і всі види мислення поєднує в собі і ознаки загального і специфічного. Є два типи мислення: наукове і художнє. Саме музичне мислення поєднує ці два типи, але превалює звичайно художній тип.

В сучасних працях розглядається музичне мислення, як конструктивно-логічне і емоційно-чуттєве. О. Бурська наголошувала, що в «музиці, яка виникає в художній свідомості, образ дійсності реалізується за допомогою системи інтонаційних сполучень»[1]. Найважливішими функціями музичного мислення є: «аналіз (виділення, міркування, розгляд, порівняння, зіставлення, розбір, визначення на слух, емоційна реакція і т. д.) та синтез (думка, уявлення, умовивід, висновок»[1].

Музичне мислення – це деяка психічна діяльність, яка допомагає особистості прагнути досягти музичні і естетичні цінності. Але існує і ряд окремих питань, музичне мислення, як процес розуміння особистістю музичного твору; музичне мислення виявляється певним засобом мислення людини; головне – музичне мислення – засіб спілкування з соціумом через музику.

Музичне мислення - це «процес моделювання відносин людини до реальної дійсності в інтонаційних звукових образах. Воно виникає в процесі і

результаті активної, естетично пофарбованої взаємодії зі звуковою реальністю»[1]. Для розвитку музичного мислення головну роль має відводитися звуковим організаціям, які передають певну естетичну забарвленість. Цей процес вдосконалюється в процесі пізнання музичного мистецтва. А це – складний процес, в якому виділені конкретні особистості, які передають в конкретній музичній організації певні емоції і естетичні переживання. Музичний твір і саме музична діяльність особистості і дає основу для формування музичного мислення особистості.

Музичний твір грає роль «багаторівневої інформаційної структури, як конкретний механізм обробки цієї інформації. Інформаційний зміст твору - нові данні, які обробляє музичне мислення на основі минулого досвіду особистості»[2]. Музичне мислення завжди спирається на загальний досвід людини і на музичний. А вже саме досвід людини має різні прояви в соціальному житті, переживаннях і оточенні. Музичне мислення входить в абстрактні знання, які передають взаємозв'язки звуків і музики в цілому. Почуття виникають тільки тоді, коли вони відчуваються і переживають в реальному житті.

Різні області мислення проявляються по-різному, наприклад, в математиці процес мислення відбувається в процесі виведення результату обчислення і рішення завдань, а не в абстрагованому відчутті і емоційному переживанні. Музичне мислення виводить саме емоцію і переживання до основних моментів цього процесу. В процес музичного мислення особистість отримує знання про самого себе, своїх почуттів і емоцій. Саме через музичний твір і відбувається перехід до емоцій і почуттів, він допомагає вивести внутрішні психологічні переживання на новий рівень. В процесі звучання твір як би проходить в почутті особистості і всі психологічні події відбуваються саме внутрішньому світі. Практична музична діяльність пов'язана з практичною музичною діяльністю. Тому виділяється три типи мислення: композиторське, виконавське, слухацьке. Композиторське мислення виявляється найбільш складним і творчо-продуктивним, при цьому слухацьке мислення - це прояв на такого активного, а більш пасивного прояву.

Література

1. Бурська О. П. Методичні основи розвитку музично-виконавського мислення студентів у процесі фортепіанної підготовки: Дис. ... канд. пед. наук: 13. 00. 02. / Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського. – Вінниця, 2004. – 239 с.
2. Верещак О. Змістова характеристика структури музичного мислення: теоретичний аспект / О. Верещак // Рідна школа. – 2006. – № 9. – С. 56-57.

3. Мозгальова Н. Г. Формування музичного мислення майбутнього вчителя музики в процесі інструментальної підготовки: автореф. дис...канд. пед. наук: 13. 00. 02 / НПУ ім. М. П. Драгоманова – К., 2002. – 18 с.
4. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) / Г. М. Падалка. – К.: Освіта України, 2008. – 274 с.

Ніна ЛІСОВСЬКА

*ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського»*

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ ПЕДАГОГА-ХОРЕОГРАФА

В умовах подальшого розвитку нашої країни, всієї системи освіти велике значення набуває підвищення якості підготовки педагогічних кадрів. Для нашого часу характерним є тенденція вчитися на протязі всього життя та особливо це актуально для професії педагога-хореографа, творча індивідуальність якого повинна проявлятися не тільки в прагненні створювати щось нове, а і перш за все у здатності до зміни самого себе. Формування педагога-хореографа як гармонійно розвинутого суб'єкта, у якого розум вдало поєднується з фізичною розвиненістю, зовнішньою привабливістю, гарними манерами, який має адекватну самооцінку, розвинену Я-концепцію та індивідуальний імідж часто залишається поза увагою діяльності хореографічних учбових закладів.

У практиці хореографічного мистецтва, психології та педагогіки хореографічної освіти питання про доцільність формування іміджу однозначно вирішується у позитивний бік. Цікаві спостереження щодо побудови іміджу зустрічаються у керівників хореографічних об'єднань та танцювальних колективів, керівників центрів танцю та педагогів хореографії. Вони активно ведуть роботу по формуванню свого особистісного іміджу та іміджу колективу, яким вони керують.

В іміджі є як позитивні, так і негативні моменти, виникає дилема: бути (тобто, володіти тим, на чому будується імідж) або здаватися (тобто, просто виглядати відповідно до іміджу, не володіючи насправді необхідними якостями). На перший погляд, достатньо здаватися, тобто мати певну маску. Нажаль, зараз спочатку саме цей погляд на імідж і переважає. Тільки поступово приходиться розуміння, що треба бути, тобто мати обличчя, а не маску, що треба відповідати своєму іміджу. Бути завжди важче, ніж здаватися, але бути – надійніше та вірніше, бути – дає стабільність та впевненість.